

Marek Batorski

Kreacja artystyczna – metody aktywizacji młodzieży w szkole średniej

Poznanie rzeczywistości przez pryzmat sztuki prowadzi człowieka do poszukiwania, dostrzegania i doznawania piękna...

Stefan Szuman

Główną ideą moich prac malarskich jest próba odniesienia się, poprzez współczesną formę plastycznego języka znaków, symboli, podziałów geometrycznych i przestrzeni abstrakcyjnych, do motywów muzycznych oraz elementów pejzażu.

W moim malarstwie używam, oprócz tradycyjnych farb artystycznych, farb stosowanych w przemyśle – płynnych emalii szybkoschnących, piasku oraz kleju, dla uzyskania struktury ujawniającej się w geometrycznych podziałach płótna ze spontaniczną, swobodną malarską improwizacją. Dla uzyskania chropowatej faktury stosuję oprócz piasku drobne kamyki, które rozprowadzam razem z warstwą gruntu dłonią bezpośrednio na powierzchni blejtramu ułożonego na ziemi. Mogę go obchodzić i pracować z każdej strony.

Zastosowanie gestu malarskiego – dynamicznych pociągnięć pędzla, sugestywnych rytmów, połączone z nawarstwianiem materii uzyskiwanej przy pomocy szpachli, patyków oraz swoistą polirytmią, wynika z mojego improwizacyjnego temperamentu, określającego stan emocjonalny w chwili tworzenia obrazu.

Zdobyte doświadczenia w technice linorytu staram się wykorzystać w malarstwie – osiągnąć czystość i klarowność kompozycji, uzyskać syntetyczną formę, a przy tym wprowadzić mięsistą fakturę o silnych natężeniach. Staram się również „wyzwolić linię”, gdyż linia malarska jest niczym cięcie dłutem, jak dźwięk pojedynczy w przestrzeni. Czerń w tych obrazach funkcjonuje jak intencjonalna plama barwna, wymuszająca dyscyplinę kolorystyczną.

To, co widzę i odbieram musi wejść do mojej podświadomości, by w końcu przeistoczyć się w kompozycję, uzyskać formę i symboliczny znak.

Forma malarska rodzi się w jakiejś tajemnicy, uruchamia nieznaną energię, wiedzona instynktem, wolnymi skojarzeniami, potrzebą ożywienia materii i jej swobodnego kształtowania, często bywa zagadką nawet dla samego twórcy. I tu należałoby sobie postawić pytanie, ile z tego, nad czym pracuję, co jest istotą moich twórczych poszukiwań mogę przekazać młodzieży, z którą pracuję od 1998 roku w XII LO w Krakowie. Czy powinienem tylko uczyć rzemiosła, podpowiadać ciekawe

rozwiązania formalne? Sam nie ograniczam się do malarstwa. Dlaczego zatem ci, których uczę, mieliby poprzestać na rysowaniu przez 45 minut martwej natury? Mogę przecież zaoferować im więcej niż podstawa programowa do przedmiotu: wiedza o kulturze.

Kiedy pod koniec lat 90. ubiegłego stulecia dokonywała się w Polsce transformacja ustrojowa, rozbudzone zostały marzenia o zmianach nie tylko politycznych, ale również cywilizacyjnych, rozwoju nauki czy kultury. Wraz z procesem dołączania do Europy nabrały przyśpieszenia prace nad szeroko pojętą reformą systemu edukacji.

Zaproponowano trójstopniowy system kształcenia dzieci i młodzieży. Utworzono gimnazjum między sześciolletnią szkołą podstawową a liceum lub technikum. Obecnie entuzjastów zapowiadanych zmian jest coraz mniej, efekty reformy szkolnictwa często poddawane są krytyce, a reformatorzy wycofują się ze swoich decyzji, twierdząc, że wzorce, w oparciu o które próbowano zmienić polską szkołę były dobre, lecz nie ze wszystkich skorzystano i nie wszystkie się sprawdziły.

Nowy program przedmiotu zajęć teoretycznych „sztuka” często jest niezrozumiały dla gimnazjalisty. Posiadają oni duże braki w zrozumieniu idei sztuki, w szczególności współczesnej – abstrakcyjnej, np. bardzo trudno im wyjaśnić sens kontrowersyjnego „Czarnego kwadratu na białym tle” czy techniki „drippingu” Jacksona Pollocka. Myślę jednak, że kontakt z „żywą” sztuką, kontakt z artystą poza murami szkoły i próby samorealizacji w innej przestrzeni mogą być drogą do przezwyciężenia tych, zdawałoby się, niemożliwych barier poznawczych.

Liczba godzin sztuki (1 godz. w tyg. w ciągu trzech lat) w liceum jest stanowczo za małą, aby zrozumieć, usystematyzować szerokie spektrum kultury: architektury, malarstwa, rzeźby, muzyki czy teatru. Kiedyś zagrałem znaną melodię z filmu wybitnego reżysera Romana Polańskiego i zapytałem młodzież z 3 klasy, czy znany jest im ten utwór. Niestety, nikt go nie znał, a przecież była to kompozycja Krzysztofa Komedy do kultowego filmu *Dziecko Rosemary*.

Współpracując od 1994 roku z różnymi placówkami kulturalnymi Krakowa, m.in. z Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana, Nowohuckim Centrum Kultury, swoje doświadczenia pedagogiczne postanowiłem przedstawić w projekcie plastyczno-muzycznym „Jazzomalowanie”. Polega on na organizacji koncertów jazzowych dla młodzieży, połączonych z różnymi formami aktywności plastycznej. Koresponduje z formułą nowej Podstawy programowej, stanowiąc ciekawy pomysł na zajęcia pozalekcyjne, dopełniające szkolną edukację kulturalną i artystyczną. Wernisaże, wystawy malarstwa, rysunku, fotografii, warsztaty plastyczne, organizacja koncertów muzycznych o różnej stylistyce to oryginalna forma przekładu interesemiotycznego, gdzie sztukę tworzy sztuka... Sztukę rozumianą dosłownie i sztukę w rozumieniu metaforycznym – jako „sztukę życia”, która umożliwia rozwój wrażliwości i właściwie kształtuje osobowość człowieka.

Artistic Creation – Methods of Secondary School Students' Engagement

Abstract

The article discusses the following matters: low awareness about the significance of works of art, art gallery as a place of a meeting between creators. Private view – is it only an exhibition? Active participation of a student in meeting with artists and their creative output; the importance of a teacher as a culture manager, a person inspiring to creative activity; techniques and methods of teaching classes aiming at enhancing knowledge on art and artistic phenomenal; the significance of visual art competitions; success as a vital motivator for further creative activity; methods of expressing one's own self by activity in visual art.

Key words: youth engagement, projects in visual arts and music, visual arts competitions for youth

Nota o autorze

Dr Marek Batowski – absolwent wychowania plastycznego WSP w Krakowie. Muzyk jazzowy. Ma na swym koncie wiele indywidualnych prezentacji twórczości plastycznej i muzycznej. Wielokrotnie nagradzany, uczestniczył w wielu wystawach zbiorowych. Malarz i grafik. Muzyk jazzowy, bluesowy, saksofonista tenorowy, sopranowy; swobodnie poruszający się w różnych stylistykach: mainstream, bossa nova, funky, jazz rock, blues. Muzyk sesyjny, leader zespołu „MOVE ON”, współtworzy również wraz Grzegorzem Szydłakiem (gitara) i Robertem Klepaczem (kontrabas) – „M.G.R. JAZZ TRIO”. Brał udział w konkursach; Festiwal Standardów Jazzowych (Siedlce), Festiwal Wokalistów Jazzowych (Zamość), Festiwal Rawa Blues (Katowice), nagrał płyty: „Interlude”, „Impresje jazzowe”, „No More Blues” (z Ulą Lazar). W jego grze odnajdujemy wpływy Hanka Mobleya, Stana Getza. Łączy również elementy muzyki w swoich pracach malarskich i graficznych (cykle: „Transkrypcje”, „Impresje Jazzowe”, „Mityczny Zapis”).

Spotkanie w wybitnym krakowskim artystą Leszkiem Dutką w NCK

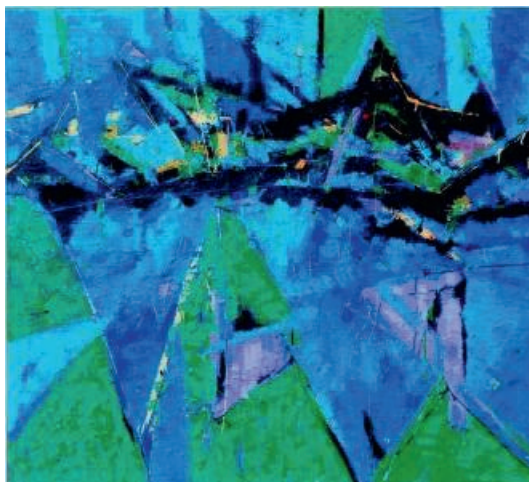
Uczniowie na wystawie
w Ośrodku Kultury im. C. K. Norwida

Wieczory jazzowe na Woli Justowskiej

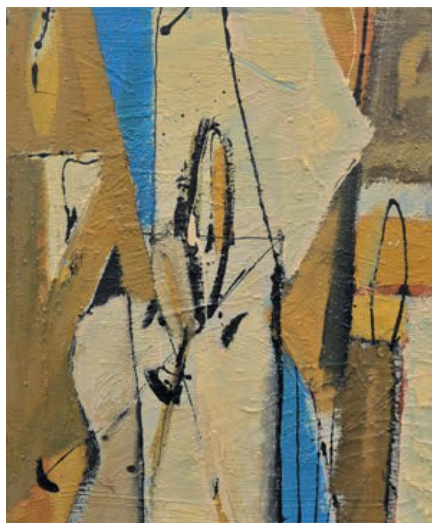
Wystawa prac plastycznych uczniów LO
połączona z koncertem reagge

M. Batorski, *Abstrakcja*, olej, płótno

M. Batorski, *Cotrane mood*, olej, płótno

M. Batorski, *Rytm X*, olej, płótno